

■ **Ép emberek, ép ésszel, ép gépből...****Selyemkupolák alatt**

Miközben a szegedi repülőtérén a Délvidéki Aero Club ejtőernyőseit hallgatom, kiderül, hogy azért korántsem megy minden ilyen galibamentesen. A legmulasztásosabb esetek mindig a kezdőtáborok alkalmával fordulnak elő, mert ilyenkor még a majré is jóval nagyobb. Az ejtőernyősök az első hat ugrásukat mindig bekötött módon hajtják végre, ez azt jelenti, hogy egy a repülőgéphez rögzített három méteres kötél nyitja az ernyőjüket. Tulajdonképpen ha semmit sem tesznek, akkor is biztonságosan kinyílik az ernyőjük. Mégis volt már olyan kezdő, aki a nyitott ajtóba lépve gondolta meg magát, lekucorodott a padlóra, két kezével erősen markolta a keretet és egy istennek sem volt hajlandó kiugrani. A többiek persze bosszankodtak, hiszen így más sem hagyhatta el a gépet. Persze azt is mesélik, hogy ha a srác nem ült volna le, akkor nem lett volna gond. Az ajtóban megtorpanó és bizonytalanuló kezdőket ugyanis egy barátságos karcsapással kisegíti az ugratóparancsnok...

Felkészülni, ugrás!!!

Néhány perc múlva már a gépben ülünk az ejtőernyősökkel együtt, hogy a mese után azt is lássuk, miként is fest az ejtőernyőzés valójában. Lassan körözünk felfelé, amikor az ugratóparancsnok, Csorba József szakosztályvezető kinyitja az ajtót, s kidobja a célszalagot, hogy megnézze, merre fogja majd sodorni a szél az ejtőernyőket. Elértük a szükséges magasságot, a gép lomha fordulással áll rá az ugróirányra, az ugrató az ajtóban térdel, fél teste a gépen kívül, s kezével jelzi a pilótának az iránymódosításokat. Végre minden passzol, a repülőgép vezetője leveszi a gázt, az ugrató feláll és az első sor felé fordul:

– *Felkészülni, – a srácok felállnak – ugrás!!!* – majd

Az utolsó pillantás felfelé. (Fotó: Karnok Csaba)

Bent ülnek már az ejtőernyősök az AN-2-es gyomrában. Az ajtóval szemközt a tapasztalt, öreg rókák, míg az ajtó mellett a bekötött ugrásra váró kezdők. Az ő arcukon látszik a legjobban, hogy nem egyedül fognak ugrani, hiszen velük van a majré. S ezen nem kell meglepődni, ez így természetes, mert az ugyebár egyáltalán nem természetes, hogy valaki néhány ezer méter magasan kilép egy nyitott ajtón – a semmibe.

A közmondás szerint kétféle ejtőernyős van: az egyik, aki fél, és a másik, aki nem vallja be. A félelem nélkül pedig mit sem érne az egész, hiszen az ejtőernyőzés első gyönyörűsége az a pillanat, amikor az ugrónak az ajtóban állva le kell győznie az ösztöneit és önmagát. A józan ész ugyanis azt diktálja, hogy maradjon fenn a biztonságos gépen. Az ejtőernyős szív pedig azt, hogy ugorjon, hiszen akkor következik az igazi a gyönyörűség, a szabadesés semmivel össze nem hasonlítható élménye.

hátralép, nehogy elsodorják az ajtónak nekirohanó kezdők.

A biztonság nem vicc

Újabb emelkedés után következnek a tapasztaltabb ugrók, ők már nem bekötött, hanem kézi nyitású ugrásokat hajtanak végre. Kényelmesen odaállnak az ajtóhoz, félkézzel megmarkolják a keretet, majd lazán ráfekszenek a szélre. Ahogy utánuk

nézünk, látjuk, hogy a félperces zuhanás után mind egyikük nyitja ernyőjét, s lassan ringatóznak lefelé a selyemkupolák védelme alatt.

Szegeden az ejtőernyőzés 1991-ben indult újra – tudjuk meg a földön, a jóval prózaibb hajtogatás közben Csorba Józseftől. Az eltelt négy esztendő alatt évente mintegy 100 embert képeztek ki, amit nagy eredménynek tartanak, tekintve anyagi lehetőségeik enyhén szólva is szűkösek. Idén például mindössze 150 ezer forintnyi

támogatást sikerült az önkormányzattól kisérni, ez az összeg azonban csak arra elég, hogy egy gépre való mentőmellényt vásároljanak. Pedig a biztonsági eszközökkel ők nem viccelhetnek, egyelőre csupán találgatják, hogy mit fognak csinálni, amikor jövőre lejár a biztonsági nyitóautomaták élettartama. (A repülésben ugyanis a veszélyhelyzet elkerülése miatt minden alkatrésznek üzemórában meghatározott élettartama van.)

Csak egy kesernyés mosolyt kapok válaszul, amikor új ernyőkről érdeklődöm. Hajdanán a kezdők az NDK-ban gyártott RS-4-esekkel ugorhattak, amióta azonban nyugatvá változott ez az ország, az árak is megemelkedtek, ez a csak kiképzéshez való típus például 400 ezer forintba kerül már. Az ejtőernyő-ügy egyébként országos probléma, hiszen az MHSZ-örökségből kapott ernyők 80 százaléka jövőrre lejár az élettartama. Az már csak a szegediek szerencséje, hogy az utóbbi években felvették a kapcsolatot néhány ukrán repülőklubbal, s tőlük viszonylag olcsón szereztek új ernyőket.

– *A technikák ugyan nem a legújabbak – magyarázza Csorba József –, de akár a saját fiamnak is oda merném*

adni őket, nem félnék, hogy a kupola szétszakad a feje felett.

Az ejtőernyőzés nem olcsó és nem veszélytelen sportág, így e két szempont miatt is csak repülőklubok keretében üzhet. A DAC ejtőernyősei még kedvező helyzetben vannak, hiszen az előbb említettek miatt a klub biztosítja az ugróknak az ernyőket. Természetesen ezekért fizetni kell, így ma egy-egy ugrásért 900 forintot perálnak le a fiatalok. Ez egyébként teljesen önköltségi ár, belőle szi te csak a repülőgép benzinje fedezhető. Megoldást az önkormányzati támogatás sem jelenthetne, de abból csak a tűzoltó jellegű, balesetveszéllyel fenyegető gondokat orvosolhatják. *A nehéz helyzet találékonyra tette az ejtőernyősöket, reklámugrásokat, bemutatókat vállaltak – pontosabban csak vállalták, merthogy megrendelések nemigen vannak. Azt már csak halkan jegyzi meg Csorba József, hogy a sportágban való helytállásra nagyon nehéz így gondolni, hiszen már az elmúlt évek is bebizonyították: az anyagi terhek miatt óriási tehetségek vesznek el – Szegeden is.*

Az ezredikre készülődve

Ünnepelni való esemény azonban mindezek ellenére akad a DAC ejtőernyőseinek, a hajtogatás közben ugyanis többen elárulják, hogy *szakosztályvezetőjük rövidesen az ezrediket fogja ugrani.* Csorba József hajdanán az ejtőernyős többtűsát üzte – úszás, futás, lövészet, ejtőernyős célbaugrás –, tagja volt a válogatott keretnek, majd munderban a katonaválogatottak is, ma már azonban csak az oktatással foglalkozik, a versenyeken csak a szükséges minősítések miatt indul. Mosolyog, amikor szembesítjük az 1000-es számmal, legyint, hogy sok ejtőernyősnek van ennyi ugrása. Gyorsan hozzátesszük persze, hogy Szegeden ő az egyetlen, a klubban legtöbbet ugrók is csak 300 körül tartanak.

S amint kiderült: nem is fenyegethet ma már senkit sem az a veszély, hogy évente 200-300-at ugorhatna.

Takács Viktor

Dr. Vágvölgyi András
(1930–1995)

Távózása hirtelen volt és kegyetlen. Egy olyan tudós ment el, aki ötvözete volt az alföldi embernek és a világpolgárnak. Ugyanolyan otthonosan mozgott a tanyák és kisvárosok világában, mint Európa és Amerika neves egyetemein és tudós társaságaiban.

A mezőkovácsházi gyermekkort követő békéscsábai gimnáziumi és szegedi bölcsészkarai tanulmányok nagymértékben meghatározták pályáját és gondolkodását, olyan példaképeken keresztül, mint Féja Géza, Bálint Sándor és Szádeczky-Kardoss Samu. Az egyetemen német és magyar szakos diplomát szerzett, majd ugyanitt doktorált. Kandidátusi értekezését a magyar falusi társadalom jellemzőiről írta. Már a '60-as évek második felében bekapcsolódott az újjáéledő hazai faluszociológiai kutatásokba, s a településszociológia maradt mindvégig fő érdeklődési területe. Számos nemzetközi kutatásban vett részt, előadásaival és referátumaival több tucat hazai és külföldi konferencián képviselte a magyar szociológiát. Szakmai életútjának kimagasló állomása volt, amikor 1983-ban a ruráliszociológusok európai tudományos társasága alelnökévé választotta. A Társadalomkutatás című folyóiratnak – melynek gondozásán még betegágyán is munkálkodott – indulása óta volt szerkesztője. Az MTA Társadalmi Konfliktusok Kutató Központjának munkatársaként az intézet Településszociológiai Műhelyét vezette.

Személyében egyesült a kutató és a pedagógus: Vágvölgyi Tanár Úr sohasem szakadt el az egyetemi oktatástól. Tanított Gödöllőn is, ahol az Agrártudományi Egyetemen címzetes egyetemi tanár volt, ám oktatói tevékenysége elsősorban Szegedhez kötődött. Alakulása óta aktívan vett részt a JATE Szociológia Tanszék munkájában, de a bölcsész és jogász hallgatókon kívül tanított medikusokat és szociális munkásokat is. Rendkívül mozgalmas és szerteágazó tudományszervező és alkotómunka közepette vállalta el a tanszékvezetést Szegeden. A nem mindig kedvező feltételek ellenére is nagy tervei voltak: regionális kutatásban és együttműködésben gondolkodott, s következetesen törekedett a tanszék megerősítésére. Munkájában és megjelenésében egyaránt igényes volt. Megnyerő személyiséggel munkatársai felé derűt és optimizmust sugárzott. S a legtöbbet adta, amit adhatott: kiterjedt szakmai kapcsolatrendszerére támaszkodva atyai szeretettel egyengette kollégái szakmai előrehaladását. Haláláig azon munkálkodott, hogy a szegedi szociológiát bekapcsolja az országos és nemzetközi tudományos vérkeringésbe. Hogy mekkora úr támadt halálával, ma még alig sejtjük.

A JATE Szociológia Tanszéke

■ **A konfliktustól a békés együttélésig**
■ **Szeged–Szabadka–Temesvár****Tolerancia és hármashatár**

A tolerancia nemzetközi éve: 1995. Az ENSZ így határozott. A tolerancia „nemzetközi létét” persze mi, az ország soknemzetiségű térségében, a déli és keleti határokhoz közel élő emberek nemigen tapasztaljuk. Ezért is érdemel figyelmet az Európa Háznak A konfliktustól a békés együttélésig című, augusztus 19-27. között, a Szeged – Szabadka – Temesvár háromszögben megrendezendő nemzetközi szeminárium.

A budapesti Európa Ház, illetve az ugyanezen nevet viselő egyesület és alapítvány nemzetközi tanulmányútjáról és a szegedi konferenciáról tegnap sajtótájékoztatón adott információt Barabás Miklós, az Európa Ház igazgatója.

Az Európa Ház egy civil kezdeményezés eszközeivel segíti a magyar integrációs törekvéseket, Európát a magyarországi törekvések megértésében, egy erős és aktív civil társadalom kialakulását, a kölcsönös előnyökön alapuló kapcsolatleremtést idehaza és külföldön – olvashatjuk a szervezetet népszerűsítő prospektusban. Az Európa Ház célkitűzéseinek sikeréhez járulhat hozzá a konfliktuskezelésre és megoldásra koncentrált, szegedi központú nemzetközi szeminárium. A ren-

dezvényt támogatja az Olof Palme Nemzetközi Központ (Stockholm), az UNESCO Nemzetközi Önkéntes Szolgálat Koordinációs Bizottsága (Párizs), továbbá a három város önkormányzata, több civil szervezet – így például a Szegedért Alapítvány. A 15 országból érkező, 40-45 résztvevő a tolerancia témaköréből előadásokat hallgat, vitázik, majd Szegeden, Szabadkán és Temesváron „az utca emberével” találkozási tájékoztatók a valóságról.

A nemzetközi szeminárium nyitó ülése augusztus 21-én, hétfőn 10 órakor kezdődik a rendezvény szegedi központjában, a Csongrád Megyei Közgazdasági és Közművelődési Szolgáltató Intézetében. A rendezvény nyitott. A konfliktuskezelés-

sel, az emberi jogokkal, a kisebbségi ügyekkel foglalkozó civil szervezetek és békemozgalmak képviselőivel a Káráz utcán, a Dugonics téren, a Belvárosi temetőben a Háborúk Áldozatai Emlékműnél találkozhatnak a szegediek. A nemzetközi tanácskozás résztvevői az említett városokon kívül ellátogatnak Deszkre, továbbá Bajmokra, esetleg Vukovarra, illetve a soknemzetiségű Rékásra is.

A nemzetközi szeminárium történéseit egy plakátszerű, hosszú papírcsíkra írt, rajzolt, üzenetekkel teleírt, újságkivágásokból és képeslapokból ragasztott „jegyzőkönyv”, illetve egy videofilm rögzíti. A tapasztalatokat magyar, szerb, román és angol nyelven írt kiadványban adják majd közre.

Az Európa Ház a három országot érintő programjával demonstrálni kívánja: *ez a térség nem potenciális veszélyforrás, mert a kisebbségi lét természetes állapot, a békés együttélés közepette a nyelvi és kulturális sokszínűség valamennyiünk gazdagítását szolgálja.*

Ú. I.

1.000.000
A KŐBÁNYAI GIGÁSZNAK!

...aki e rettentő hőségben, a szomjúsággal vívott gigászi küzdelemben, gigantikus mennyiségű Kőbányai Világossal öblíti le poros gigáját, majd az elfogyasztott sörök címkéjét címünkre beküldi.

További 9 szerencsés versenyző a sorsoláson ezer-ezer üveg Kőbányai Világost nyerhet.

Cím: Kőbányai Sörgyár Rt., 1487 Budapest, Pf. 333

Beküldési határidő: 1995. szeptember. 15.

Eredményhirdetés, sorsolás: 1995. szeptember. 25.

(A győztest és a nyerteseket levélben értesítjük.)

Kőbányai Világos – jobb, mint valaha